Ročník I.

1 číslo stojí len 2 hal.

V Uh. Skalici, dňa 3. októbra 1903.

Číslo 40.

„POKROK“ vychodí každý piatok.

Adressa pre všetky zásielky: **Jozef Teslík** Uh. Skalica (Szakolcza).

Oznamy (inseráty) účtujú sa levne a platia sa vopred.

POKROK.

Predplatné poštou:

Na celý rok 2 kor. — Na pol roku 1 kor. — Jednotlivé čísla v expedícii a pri zásielkach najmenej 20 výtiskov stojí 2 hal.

Predplatné do cudzozemska 5 kor.

Bezmenné a nevyplatené dopisy sa neprijímajú.

Týždenník venovaný ku poučeniu a vzdelaniu slovenského ľudu.

Rozvedení manželia smierili sa na svadbe svojej dcéry.

Pred 20 rokami stalo sa v jednom známom mestečku, že mladí ľudia keď sobrali sa, žili v pokoji a šťastí, ale onedlho sa vrýpal medzi nich diabol esvornosti a hriechu. Domáce peklo neprestávalo, a jako to obyčajne býva, aj ľudia sa postarali o to aby nenávisť v mladých manželoch dobre riastla. A stalo sa, čo sa žiaľbohu aj u nás stáva, rozišli sa, rozbehli jako sa hovorí, zdalo sa im že keď sa rozídu bude pokoj. A bol, ale len chvíľu, otec odlúčený od ženy a od jediného dieťata bol nešťastný a trpel mnoho.

Po dvadsiatich rokoch bola shromaždená spoločnosť svadebná, matka vydávala dcéru ale otca tam nebolo, v najlepšej zábave zjavil sa medzi dvermi odlúčený muž a otec, a nastalo všeobecné, radostné smierenie. Rozvedené manželské páry sú veľkým nešťastím a záhubou pre deti, preto treba ľudí naprávať na dobrú cestu, protivy vyrovnávať, hnev krotiť a nepriateľov smierovať.

Výstava rožného dobytka.

Je tomu už 20 rokov, čo som bol prítomný na Morave pri jednej slávnosti. Dievčence a chlapci v svojich malebných a vkusných krojoch oblečení viedly kravy a jalovice. Pýtam sa kam ich vediete? A oni odvetili, že na *„výstavu.“* Takú výstavu si pozrem. Krásny a utešený obraz to bol, stá a stá kusov rožného dobytka bolo vystaveného jedon kúsok krajší, ako druhý a rozdávalo sa asi 200 odmien. ktoré krajina, spolky, záložné a majetnejší jednotlivci boli darovali. Utešený ten obraz dlho mi tanul na mysli. Hľa, ako sa u našich susedov starali o chovu dobytka, a zaiste len tomuto môžu ďakovať zveľadenie svojho dobytkárstva.

Čo sa za hranicami našími už od rokov dialo, to sa konečne uskutočnilo aj u nás. Minulú sobotu bola i v Skalici tiež výstava rožného dobytka. Bola to v našom okoliu prvá a veľmi slabo zastúpená v celku priviedli asi 60 kusov a odmenu dostalo 11 krav a 11 jalovic. Odmeny tieto darované boly od ministeriuma orby, od nitrianskeho gazdovského spolku a od mesta Skalice. Mestskému zastupiteľstvu blahoželáme ku tej ochotnosti, že tieto odmeny odhlasovalo. Odlasovali sa u nás v Skalici Boh vie na aké ciele tisíce, ale pre pravé potreby nebolo smyslu, terajšie mestské zastupiteľstvo dokázalo, že zná naše najnutnejšie potreby a že mesto naše nič nepovznesie, ako zveľadenie roľníctva.

Základom ale roľníctva je chova dobrého dobytka, ku tomuto cieľu i tie určené odmeny. Pre naše kraje sa najlepšie hodia siementhalská a bernská rasa a len pestovanie tejto rasy sa odmeňuje.

Pri odmeneniu pripomenul krajinský dozorca jak veľkolepá myšlienka bola v Skalici mliekarské družstvo založiť a nakoľko tieto dve veci súvisia. Je presvedčený o tom, že Skalica v tomto ohľade bude dávať dobrý príklad celému okoliu a pestovanie ušlachtilej rasy bernskej a spoločné a zpeňaženie spracovanie mlieka bude slúžiť ku dobru roľníckeho ľudu nášho.

Tak teda myšlienky naše, ktoré sme v „Pokroku“ našom hlásali, sa uskutočňujú a aj na vyšších miestach, kde majú úprimné srdce ku ľudu nášmu, uznania nachádzajú.

Od nás.

Toť sme dostali hosťa a k jeho pohosteniu poslali mňa do hostinca kúpiť $1\frac{1}{2}$ litra vína. Idem. U Režných v nálevne sedelo niekoľko hospodárov a medzi nimi pocestný. Malý batožek ležal mu na lavičke, na hlave mal čiapku, dľa francúzskej módy, v prstoch držal viržinku a „huba mu šla ako trakač.“ Na raz však začne na harmoniku hrať a k tomu chrapľavým hlasom spievať:

Proč bychom se netešili,
Když nám Pán Buh zdraví dá
— — — — — — —
— — — — — — —
Žena doma hospodáří
Muž za džbánky sa ukladá.

Hľa, akýsi český vandrovný muzikant, ktorého hlavným kšeftom je — vysušovať sklenky, dudá a spieva, a hospodári bezstarostne si s ním popíjajú a Bohu čas kradnú. Zatiaľ „žena doma hospodári,“ ale neviem či tak, ako tá vo sv. evanjeliume, ktorá desať grošov mala, a z týchto jedon ztratiac, rozžala svetlo, vymietla celý dom, a hladala dolu, a hladala horu, hladala tu, hladala tam, hladala v predu, hladala v zadu, hladala v prostredu, hladala sem a tam, hladala koldokola, až ho našla, a konečne majúc ho, zo srdca sa radovala atď. . . . To bola dobrá, výborná a hospodárna žena, ktorá si i groš všímala. I teraz najdeme ešte na mnohých miestach podobne dobrých žen, ktoré nie len na groše si dajú pozor, lež i na krajciar lebo halier: zatiaľ ale ich mužovia 5, 10 aj 30 korún v kartách a pijatike premŕhajú. Tak sa nehospodári!

Kráľ Farao, nie len život, lež i mnoho pokladov a stravy v červenom mori ztratil. To vieme z biblie. Z každodenného života vieme, že nie jedna ženička narieka, a má prečo nariekať, lebo jej muž všetko svoje imanie, v čiernom mori, lež v červenom potôčku vína a „na červenej barve“ kart zatopil a ztratil. Tak sa marní.

O Absolonovi vieme, že na dube plnom žaludov, o život prišiel; že tento, lebo ten, lebo oný muž, že mnohí o život, obvzláštne a predovšetkým o chlieb či výživu prišli, je nie dub príčinou, lež ano, „žaludový horek.“ O mnohých vieme, že dom a polia prehrali, a o mnoho chudobnejšími sa sa stali, než-li slimák, ktorého príroda s domčekom obdaruje. Tak chudobneme.

S hrubými pánmi z jednej mysky jest nie je dobre, tým menej je radno s kráľami sa chcieť kamarátiť, lebo ním sa rovnať, náš majetok by nestačil, lež na bubon prišiel.

Podobne, že niektorý zámožný pán, chudobným sa stal; že niektorý kupec na mizinu prišiel; že niektorý bohatý hospodár, žobrákom sa stal: že ten prvý, že ten druhý, ten tretí nič inšie nekričí ako; mňa zbili, mňa prebili, pretromfovali, tomu sa nedivme, lež rieknime: veru ty si prebitý, vy ste pretromfovaní a na žobrácku palicu, na bubon privedení, lebo ste sa s „bubnovým kráľom“ zpriatelili a ten vás zbil. Tak sa hazarduje. Tak prichádzate do čertových pazúrov. Zo začiatku len obľubujú chlapy karty, medzi tým zahrajú si o orechy lebo „Spiel-Marky,“ niekedy o halier, potom o krajciar, neskoršie i o korunu a konečne i o kabát a nohavice a konec tejto náruživosti je, že sa dajú na krádež lebo defraudovanie a tak prídú do žaláru, a žena s dietkami do psoty. Ja, kto malých priestupkov sa nevaruje, ku väčším vždy postupuje. To je čertové „semper avanti“ lebo „vždy v pred.“ Od kartarských mužov chráň Bože každú Slovenku i:

Aničku Kozruchových.

Noviny z blízka i z ďaleka.

(Dopisy).

— **Skalica.** *Posviacka spolkového domu Sv. Vincenca. Hody. „Mariša“.* Mali sme toho roku krásne michalské hody, aj nebe sa nad nami smilovalo, vyjasnilo sa a slniečko sa na nás celý deň príjemne usmievalo. O deviatej shromaždili sa členovia spolkov v starej miestnosti kruhovej u p. Gajdáča a odtiaľ pri sprievode hudby išli pochodom do chrámu Sv. Michala, kde vystúpil na kazateľnu známy, výborny kazateľ p. Mansuet Olšovský, kvardian kláštora malackého. Po kázni celebroval osv. pán prelát Dr. Ján Černoch sv. omšu, pri veľkej assistencii kňazov. Z kostola išlo sa pochodom cez rynok k spolkovému domu, mládež utvorila špalír a cez tento prišiel pán prelát v sprievode pána dekana Dr. L. Okánika. Pri vchode domu prijali ho Dr. *P. Blaho*, direktor *J. Dřízhal, J. Teslík Fr. Černy, Engelbert Pinkalský*, pokladník Sp. sv. Vincenca. *Michal Bundala*, výbor spolku *sv. Vincenca, Kat. Kruhu, potr. spolku a mliekarského družstva* a ohromný zástup členstva. Slávnostny obrázok veľmo zvyšovaly prítomné dámy a panie, ktoré v polkruhu zaujaly miesto na javišti. Videli sme tam pani *M. Osvaldovu*, krstnú matku zástavy *Kat. Kruhu*, panie *Juliu Škarka, Vilmu Kámánhazy*, slečnu *Marišku Dřízhalovu* a mnohé iné. Po krátkej modlitbe požehnal pán prelát miestnosti a v peknej reči kládol členom na srdce, aby pridržali sa zásad kresťanských a čo v srdci majú, aby neohrožene aj na vonok preukazovali. Želá rozkvetu a zmohutnenia všetkým spolkom, ohromné sláva ozvalosa dvoranou, na to vystúpil predseda spolku sv. Vincenca Dr. L. Okánik na rečnište a v ohnivej, cituplnej reči líčil zásluhy pána preláta z jehož láskavosti umožnené nám bolo, vtiahnúť pod vlastnú strechu: Nikdy, — hovoril Dr. *Okánik pohnutým hlasom — nevyšiel z chudobnej sedliackej chalupy skalickej* lepší syn ľudu, ktorý by tak vrelo miloval svoj ľud, ktorý by neprestajne na srdci nosil jeho záujmy a potreby, jako náš kraj. vyslanec Dr. *Ján Černoch. Čim sme, sme z neho, čo máme, to je od neho, i tento dom z jeho neobmedzenej štedrosti stal sa našim a my tak cítime sa tu jako hostia v jeho dome*, na tomto dome bude kedysi zlatými literami stáť napísané, dom chudoby, dom zapomenutých, dom opovrhnutých; bude to dom ľudu, dom kresťanskej lásky, dom vzdelania a poučenia. Nech Boh živí na mnohé roky pána preláta Dr. Jána Černocha, „sláva a nech žije“ ozvalo sa celou dvoranou a celé shromaždenie bolo pohnuté srdečnosťou a hĺbkou reči, málo kedy vidieť toľko niezaslzených očí, ako videli sme pri tejto reči.

Uvítajúc prítomné dámy, zástupcov spolkov napomínal členov k vytrvalosti a stálosti, len v týchto cnostiach a v jednote je zdar.

Prehliadka domu presvedčila prítomných o tom, že miestnosti sú nedostatočné a že mnohé bude sa musieť zmeniť a prestaviť.

Večer bolo divadelné predstavenie „Mariše“ dvoraná dokázala sa byť zase úzkou, nával bol veľký. Mali sme i hosti z blízka i z ďaleka; pán kaplán smolenický J. Révay, Jozef Formánek kaplán z Detvy, (zvol. stol.) a p. kaplán z Urmína Pavel Žiška, prítomni boli aj naši statní Ozábalovci zo Sv. Jánov. S hrou mali sme i strachy, lebo nebolo času zkúšky vydržiavať, ale môžem povedať, že niektoré čiastky boly peknejšie prevedené, nežli v „hájku“ na Petra Pavla. Naši herci osvedčili znamenite svoje staré, dobré vlastnosti.

Hrali s citom, živo a prirodzene. O výbornej hre našich hercov zvlášte o Tomikovi, Krušinovi, Buchtovi, Válkovi, o Al. Novákovej (Mariši) o Hránkovej, Drábkovej a Kapánkovej vyslovili sa naši vysokí hostia s pochvalou.

Nasledovala tanečná zábava pri hudbe skalickej aj mokrohájskej, veľmo milo nám padlo vidieť mnoho žien z našich mešťanských rodín. Prišli aj takí, ktorých nevideli sme už veľmi dávno v Kruhu, myslíme, že nová miestnosť mnohých pritiahne a nastane medzi členmi svornosť a jednota. Zábava trvala v najpeknejšom poriadku, hlboko do noci a každý spokojný opúšťal nové, útulné miestnosti.

Srdečnú vďaku vyslovujeme na tomto mieste pánu J. Teslíkovi, ktorý ochotne spolok presťahoval a miestnosti zariadil.

Prajem spolkovému životu nového vzpruženia a oživenia činnosti na každom poli.

P. Engelbert Pinkalský daroval veľký slaný rohlík, na ošatenie jednoho chudobného dieťaťa. Vybralo sa zaň asi 20 korún. Za pekný dar srdečná vďaka. Rohlík dostal sa pánu J. Ozábalovi a putoval do Sv. Jánov. *Prítomný.*

— **Búr sv. Mikuláš a Peter.** Stanovy potravného spolku búr. sv. mikulášského sú už potvrdené. Správa už robí poriadky o zariadení bytu pre spolok. Ako skoro otvorí sa potravný sklep, to bude závisať od účastinárov a vôbec celého obecenstva kresťanského, ako budú horliť so skládaním účastin. No sa teda kresť. občania obojich Búrov, ukážte sa, že ste si na mieste chlapi! A vy gazdinky otvorte budilár a pošlite farbavého manžela čim skôr s účastinou. Vy by ste ich mali posmelovať za spolok a nie hatiť, — čo bych ani neveril — veď je to vaša záležitosť kuchyňská; potravný spolok. Tu vlastne gazdiny by mali skládať účastiny a ich manželia mali by s nimi gazdovať v spravování spolku. Alebo: cukor, káva, múka, mydlo, sol, paprika, riže kilo,

čim sa pripravuje jedlo
není li to vaše heslo?

Nech obodruje za spolok muž ženu a žena muža a oba nech pri tom zvítazia, aby behom jednoho mesiaca i ten najchudobnejší složil svoj podiel. Nemáte pekný príklad na našich viedňaroch, ktorí nás podporili značením 2000 korún, bárs ony ani spolku nepotrebujú? A vy, pre ktorých sa spolok zakláda, mali by ste ešte váhať, či ozaj stúpiť za člena a či nie? A či naši vodcovia dali sa voľakedy na daromnú vec? A či nás ony nevedú k dobrému, obetujúc svoje sily čas a peniaze? Prečo by sme nemali kráčať za nimi i teraz? Veď ešte všetko previedli v náš prospech, do čoho sa chytili — leč by boli bývali vámi prekážaní. S vašim pričinením i spolok sa vydarí pod ich vedením, ale k tomu sú treba okrem spoľahlivej správy, okrem zaujatosti za spolok i peniaze a teraz zvláštne peniaze.

Keď bych mal si od úst odtrhnúť, keď bych mal tu cenu ušporiť na odeve, ano keď bych mal si ich čo i vypožičať, ešte bych neváhal složiť podpísanú účastinu, aby moje čestné slovo netrpelo.

Napozatím odobiera účastiny miestny p. kaplán. Neskôr bude ich prijímať pokladník spolkový: Ondrej Polák, gazdovia — gazdinky! s rýchlite kroky svoje k p. kaplánovi s účastinou v hrsty a nenúťte správu; aby ona vytĺkala od vás dom od domu tú podbinosť, na ktorú ste sa čestným slovom zaviazali a jak dávno už! Pán kaplán s pánom učiteľom sa mi neráz sťažovali, koľké surovosti a grobiánstva ony zakusili pri takom sbieraní účastín. Dosť je to nemilá vec a spomínam ju len preto, abych veci osožil a poukázal na tvrdosť niektorých ľudí, ktorí sú na toľko ešte zaslepení, že tú najšľachetnejšiu snahu oných dvoch pánov s toľkou nevďačnosťou odplácajú. Nuž a

za ich horlenie pre dobrú vec — pre našu vec — to by malo byť ich odplatou? Bože uchovaj! a nedaj aby ich podobná vec odstrašila od ďalšieho zdarného ich pôsobenia u nás. Noste teda podiele sami! tak je to v poriadku. Ku založeniu spolku treba je peňazí veľa a tie sú medzi vami a teraz keď už všetko iné by bolo hotové, nehaťte zdar spolku.

Pánom, čo sa s nami v prospech spolku už toľko unovali — bár urážam ich skromnosť — i touto cestou vyslovujem: Pán Boh zaplať! my nie sme to vstave. A živ ich Boh k nášmu zveľadku duševnému i hmotnému, ešte na mnohé leta! *Majiteľ 10 účastin.*

— **Ujlak**. V našej obci panuje ešte duševná tma. Keby sa voľaktorý z tých našich pánov intelligentov za nás zaujal, my by sme mu boli povďační a poslušní, lebo dobre vieme, že to neni ľahká vec, jednu obec na pravý chodník priviesť. My by sme si predplatili aj na dobré novinky a rádi by sme čítali. Čitací Kruh by sme potrebovali, ale nemáme preň miestnosti, lebo hostince sú v židovských rukách a v potravnom spolku tiež neni miesta, keď si chceme dačo vypiť, musíme stáť na ulici, tam sa potom od nás priúčajú aj naše dietky.

Čo sa trunku týka, my ľúbime pálené, ľúbime ho veľmi. V našom potravnom spolku je veľký odbyt na pálené. Raz náš pán kaplán bol prítomný a tu jeden za druhým chodili pre to pálenisko. Jeden — liter, druhý — pôl litra, tretí zas liter atď. Pán kaplán nás okríkol „Ľudia čo robíte“ a veľmi sa čudoval, že my tak mnoho pijeme tej potvory. Darmo je my sme nečuli, že to škodí duševnému i telesnému zdraviu. A preto ja myslím, že aj naše dietky preto tak mrú a sú sprosté, lebo — aj — my im dávame koštovať. Ľudia dobrí! Nechme to pálenisko, žime mierne, po ľudsky, čítajme novinky „Pokrok“ všímajme si každý článok, buďme toho presvedčenia, že sme Slováci, potom si nás všimnu aj naši „páni“.

Občan.

Búr. Sv. Mikuláš. Už ste dobrí čitatelia toľko pekných zpráv očuli a čítali z Búr Sv. Mikuláša, myslite vtedy, že to je u nás raj, v ktorom anjelské duše prebývajú. Nuž keď sa ale pozorovateľ troška hlbšej nazre do toho zdánlivého raja, zbadá, že sú tam aj s rožkami ľudia. Darmo je, aj v tej najpeknejšej pšenici najde sa kúkoľ.

Minulý týždeň istý hosp. František Cintula Michalička na verejnej ulici svojho dvojročného koníčka — poneváč prázdny vozík z neznámej príčiny nechcel ťahať — vo svojej vzteklenosti na toľko tĺkol, bil, búchal z voza vytiahnutou lušňou po hlave, že to chúďa zviera v tú chvíľu zdochlo. Nedávno mu ponúkali za koníčka oného 200 kor. teraz rád bol, keď 18 kor. dostal zaň.

No ľudkovia moji, ja mám tiež trucovité kone; za to ich aj náležite vyšlahám s bičom po chrbáte, ale takého tyranstva — Bože chráň — predsa sa nedopustím. Keď som to videl, len len, že som nevytiahol z jeho voza druhú lušňu, s ktorou bych bol zas toho tyranna tiež po hlave máchal; ale vďak Bohu zdržal som sa a ponechal som trest pre tú neľudskosť na Pána Boha a úradnú vrchnosť. Vyzývam p. notáriusa a iných predstavených obci, ktorí to videli, aby divocha oznámili; že by sa podobné pády viackráť neopakovaly. Jako som očul od môjho kamaráta tiež hospodára zo Skalice, že by v budúcom kalendári „Domová Pokladnica“ medzi inými článkami aj o trieznení zvierat sa pojednávalo. No jestli je tomu tak, vtedy už popredku vrele môžem odporúčať ten kalendár najmä pre tích, čo ľúbia úbohé tvory mordovať, aby sa jejich zatvrdlivé srdca zmäkčily. *Ján hospodár.*

— **Brezova**. S radosťou oznamujem, že vláda Héderváryho potvrdila stanovy „*Čítacieho spolku na Brezovej*“. — Dňa 13. septembra odbývané valné sriaďujúce shromaždenie mňa poverilo, aby som Vás požiadal o láskavé zasielanie „Pokroku“. — Môžem Vám udať i úradníkov: predseda Jur. Chorvát, ev. učiteľ miestopredseda Jur. Papánek, prísažný, zápisníkom J. Drobný; pokladník: Jan Štefánik. Výborníci: Jan Michálek, podrychtár, Štefan Štefánik, Jan Janík a Pavel Janiš. Revisori: Samo Repta a Martin Palanský. Členov je dosiaľ iba 70, ale dúfame, že nás bude i viacej.

Hospodárstvo, priemysel, kupectvo.

Odmeňovanie hospodárov za chov rasove (čistej krve simentálskej a Bernskej) čistých jalovic a krav. V ceľku prihnato bolo asi 60 kusov dobytka, najviacej z okolia, skaličania nemali vedomosti o výstavke, boli síce akési červené plakáty po rohoch len že im nik nerozumel, poneváč boly len maďarské, až dvoma dňami pred výstavkou dal vylepiť tušim pán mešťanosta skalický aj slovenské ohlasy, ale to bolo už všetko neskoro, preto súčastnilo sa málo skalických roľníkov.

Gbely, Kátov boly pomerne najlepšie zastúpené Prvú cenu štátnu 50 kor. odniesla 4 Gbelov, krava peknej postavy a utešených kostí, bola vyznamenaná už pred rokom tušim v Šaštíne. Prvú cenu 40 kor. v zlate, na jalovice odniesla gbelská 5 štvrtí roka stará jalovica *Imricha Rozborila* (diše). Druhú cenu dostala krava *Jána Výleta* z *Kátova*, a II. cenu pre jalovice, 2 roky stará jalovica *Jána Švorca* z *Vrádišta*, II. cenu dostala tiež jalovica *Vendelína Bolebrucha* zo *Gbelov*. Tretiu cenu 20 korún dostaly jalovice *Jozefa Ružičky* zo Gbelov a *Ferenca Ivičiča* zo Skalice.

IV. Cenu 10 kor. dostaly jalovice Pavla Stehlíka a Štefana Veselského z Kátova, V. cenu, jalovice *Jána Žurka* a *Imricha Stehlíka* z Kátova.

Tretiu cenu na kravy dostali Ján Brída zo Gbelov, *Michal Gulišek* z Brockého, *Pavel Leška* z Trnovca. IV. cenu Jan Ivičič zo Skalice, Jan Brida zo Gbelov. V. cenu na kravy dostali Štefan Kvaltin zo Gbelov, a Jan Formánek zo Skalice.

Prvú cenu slob. a kráľ. mesta *Skalice* dostala $1^3/_4$ roka st. jalovica *Jana Janáča*, II. cenu jalovica Jána Michaloviča, prvú cenu na kravy, 4 roky stará krava, Michala Reháka, II. cenu mesta Skalice krava s telaťom Jána Zemánka.

Pochvalné diplomy dostali Martin Švorec, z Vrádišťa, Martin Šmida zo Gbelov, Jozef Kočárik z Mokréhohája a pani Hanna Langenberger zo Skalice.

Pán krajinský inšpektor povzbudzoval ľudí k chovu dobytka, čo pán skalický dekan pretlumočil a vyzdvihoval veľkú dôležitosť dochovávania dobytka.

Niektorí išli sklamani z výstavy, mysleli, že musia dostať premium a o to ím išlo viacej nežli o šlachtu. Odmena je len povzbudenie, kto privedie len maso na trh, ten nech nečaká odmenu na čistú šlachtu, protekcie a primluvy tiež nič neosožia.

Čo nového vo svete.

Povstanie v **Macedonii** neklesá, ačpráve turecké zprávy zabíjajú Macedoncov po tisícoch, keby to bolo pravda, že ich toľko padlo, už by nemohlo byť ani jednoho Bulhara v poli, Turecké zprávy sú všetky falošné.

Dňa 18. septembra dobyli komiti, povstalci skvelého víťazstva, nad tureckým vojskom. Tri turecké divisie boly pri *Razlogu* povstalcami obkľúčené a porazené. Všetci Mohamedáni utekajú do Carihradu. Boj trval celé tri dni, padlo 200 turkov. Ranených bolo asi 100, troch oficierov ťažko ranených hneď odviezli do Carihradu. „Čierni diabli“ jak turci nazývajú dynamítové bomby, že strašne pustošily medzi tureckým vojskom.

Počet tureckého vojska počíta sa v tejto krajine na 18.000 mužov, povstalci sú v horách počtom asi 3—4000.

Drahota je tam ohromná, ani chleba neni k dostaniu, všetko je spustošené, úroda zničená, turci zapalovali aj snopy, aby vraj povstalcov vyhladovali.

Bulharsko zbrojí, lebo bojí sa tureckého vpádu.

Cár Mikuláš je vo Viedni, čo sa tam rozhodne, nik nevie.

V *Sofii* hl. meste Bulharska, bola veľká demonštrácia pre Macedoncov, celé mesto bolo čiernymi zástavami zavešané, na znak smútku národa.

Co nového doma.

Minulý utorok padol po druhé *Khuen-Héderváry* ministerský predseda. Sotva že ho poveril Jeho Veličenstvo, aby sostavil nové ministerstvo, už poďakoval sa zase. Rakúsky ministerský predseda *Körber* ostro vyprával o Uhorsku a Héderváry ho aj zavrátil, ale to neľúbilo sa Kossuthovi ani liberálom a Kossuth navrhnul, aby sa o reči ministrovej zaviedla debatta, snemovňa to prijala hlasovali aj liberáli za Kossutha a nechali svojho ministra na holom. *Khuen* zadal hneď telegraficky demissiu jeho Veličenstvu, opustila ho jeho vlastná strana, preto musel ísť. *Kto bude, čo bude, nikto nevie, položenie je ťažké a zamotané.* Rakúsky snem odhlasoval, že svojich rekrútov prepustia na 1. októbra, naši chudáci pre obštrukciu musia slúžiť do Vianoc. *Nie je to hrozné?*

Mnohé maďarské mestá odopierajú daň vyberať a vypisovať. Dlho to nepotrvá, lebo štát bez peňazí dlho nevydrží a potom zahučí buben a bude zle, a za obštrukciu vypije nevinný ľud horký kalich.

Bojujme proti alkoholismu.

VII.

U starých Grékov bolo obyčajom, že mužovia, ktorí pasovať sa mali a silou i šikovnosťou získať si chceli pochvalu i odmenu spoluobčanov, celý rok pred zápasami sdržovali sa opojných nápojov, aby zachránili sily tela svojho k boju.

My Slováci s nepriateľmi svojími nebijeme sa o odmenu, nie pre chválu a slávu zápasíme, lež nám ide o život. A predsa? . . . Opíjame sa, žijeme nemierne, maríme sily svoje. Preto hanobne podliehame s nepriateľom a celý svet volá: Neni hoden milosti a slutovania národ ten, bo zbabele poddáva sa odporcovi a kazí silu svoju vtedy, keď napnúť by ju mal najviac. Nech zahynie národ, ktorý nevie vážiť život.

Drobné zprávy.

— **Búr sv. Mikuláš**. 29. sept. na sv. Michala mali kňazi okresu sv.-jánskeho, svoje jasenné shromaždenie. Za prítomnosti nášho obľúbeného p. dekana Frant. Aujeszky, sme sa presvedčili, že sa už zotavil zo svojej ťažkej nemoci. Živ ho Boh ešte dlho a zachovaj pri zdraví mnohé leta!

— *Členom mliekarského družstva do pozornosti!* V nedeľu dňa 4. októbra popoludni bude chodiť pokladník a dvaja výborníci vyberať zápisné, kto môže nech zaplatí aj podiel.

Dr. *Ján Černoch* kraj. vyslanec, daroval mliekarskému družstvu v Skalici 200 kor. Boh zaplať.

— Za obchodvedúceho do gbelského „potravného spolku“ prijatý bol p. F. Syrovátka, predtým obchodník petroveského spolku.

— V *Kopčanoch* minulú nedeľu vydržiavala armáda sv. Kríža valné shromaždenie, pri ktorom mal pán farár krásnu kázeň. Ľudu bolo mnoho a mnoho vstúpilo za údov.

— Gbelskému „Kat. Kruhu“ daroval Dr. *Ján Černoch* 100 korún. Odplať P. Boh.

— Z výstavky dobytka odniesli 7 premií gbelania, 5 kátovania, 6 Skalica, 1 Vrádišť, 1 Trnovec, 1 Brocké.

Kukátko.

VII.

O móda! čo zlého si ty už natropila na tom božom svete. Koľko peňazí ty z vrecka vyženieš! Koľko mužským a ženským očí zaslepíš a odpusť mi, že sa tak ja, jednoduchý kukátkar vyslovím, robiť z ľudí opravdových bláznov. Na teba obrátim dnes svoj zreteľ a ukážem ťa v „Kukátku“ čo si, jaká si a kto ťa vymýšľa, lebo:

Všade móda, ettikéta a kurizovanie
že sa človek tak smiať musí až dostáva klánie.
Ženské nosia turnir, klobúk stonásobnej formy
na predku pripiatý mýder z fišpánu a šnôrmi;
a veru v tom vyzierajú dosti gustiózne:
každé oko na ne hľadí vážno a seriózne;
kurizant sa okolo ních krúti sťa kolovrat
myslel by si, že už dostal snád do hlavy závrat,
rukama sem-tam rozkladá a hovorí krásne
slečinka mu odpovedá láskave a jasne;
o tanci a báloch, mužských, len tak plynú reči
a jeden vám nad druhého tým viac lepšie škrečí.
Vynajšli už nový „Csárdás“ čo bolo na čase:
zachytí nám tanečnicu len z nohama trase,
hneď ich skryví, hneď vyrovná a hneď rožkročí:
dupne nohou, zrobí grimas, potom sa otočí;
pritiskne si dievča k sebe a potom ho pustí
samotní si vyskakujú jak zajaci v húšti;
a potom si ju zavedie na jej miesto riadne,
pokloní sa a ona si na svoj turnir sadne.
Kurizujú starí, mladí, chlapci, najviac žiaci
ukazujú svoju múdrosť ženským na frajplaci,
stonásobné pozdravenie, len tak sa ozýva
keď sa ženská v módnych šatech po ulici kýva.
Keď tovarýš na ulici v nedeľu sa zjaví,
videl bys tu pýchy dosti u tejto ohavy,
frack, nemecké pantalóny a v pysku cigara,
jak by si pred sebou videl dákeho išpána,
cilinder mu na kotrbe krivo stojí — škoda,
že je v hlave mnoho sečky: inu to je móda.
Lež „Kukátkar“ nekritizuj, nemaj mnoho reči
lebo ti hnedky povedia, že si trup najväčší.

A veru mi to nejeden a nejedna kráska povie, že som taký hlúpy verš zkomponoval, ale ja mám tvrdú kožu a mnoho snesiem, mysliac si, povedz pravdu, prebiješ hlavu. Dievčatko ešte je malé, už sa vám porád v zrkadle odhliada, ako vyziera z predu a zo zadu a či jej ty šatočky dobre priliehajú k telu. A čo hovoriť o tých väčších? Tie sa vám nasekyrujú tých úbohých rodičov! Nejedna povie matke: „Tá má a ja nie“ „tie šaty sa už nehodia pre včulajšiu módu“ „ten klobúk musí byť taký a taký atd.“ Keď takéto poznámky očujem, tak bych tým dievčatom rád povedal, keď ste od prírody krásou tela nadané veru šaty vás nespravia krásnejšími a jestli nám pán Boh krásy v hojnej miere neudelil vaša ctnosť, milé obcovanie, prívetivosť všetko vám nahradí.

Čo je najhoršie, už i naše dedinské dievčatá, ktoré vo veľkých mestách slúžia, začínajú sa hanbiť za svoj kroj a panštia sa nad mieru. Raz zišiel som sa s takouto na ceste a podám náš rozhovor v obrázku.

„Odkiaľ si?“ pýtam sa.

„Ja, bit schön, pochádzam ze Skalice.

„A kde si slúžila?“

„In Wien, zwei Jahre.“

„A či si už zapomnela slovensky, keď porád tláchaš nemčinu.“

„Po nemecky kann ich besser jak slavisch“

„Ale iď, prosím ťa, radnej povedz, že sa hanbíš za slovenčinu.

„Ale keď tá slovenčina ist eine bauerische Sprache.

„A ty si sa stala paňou vo službe?“

„Vyslúžila som si genug a preto si môžem i na pánsku zahrať.“

„A či sa už nebudeš šatiť primerane dľa kroju skalického.“

„O Gott bevahre!“

„A prečo si opustila službu?

„Lebo meine Frau bola sehr kurioz, iné slúžky maly Fleisch täglich dvarázy a ja len na obed.“

„A doma budeš mať mäso tiež dvakráť denne.“

„Doma neslúžim.“

„Ba veru musíš i doma slúžiť a ťažko pracovať, keď chceš jiesť a to nie mäso ale i jednoduchá strava ti bude dobre chutnať. Lebo ver mi, že za našich časov je lepšie tomu, kto slúži, jak tomu, ktorý musí sluhu držať, oň sa starať, jemu dať všetko, čo potrebuje a pritom ešte ten úbohý pán alebo pani nezakúsi iné od sluhu, ako nevďak. Na svete nejde nám to tak, ako by sme chceli a preto musíme aj niečo trpkého pokojne sniesť, poslúchať, pracovať a nielen vo všetkom dľa svojej vôle konať, ale v mnohom ohľade vôľu svoju podrobiť iným ľuďom od nás rozumnejším.“ Slúžka kývla plecom, odbehla a moje slová, jak sa mi zdalo, nenachádzaly v jej srdci žiadneho ohlasu.

Naučenie: Udusme zárod pýchy v srdci svojom hneď v samom počiatku. Vychovávajme dietky dľa zásad čisto kresťanských a vtedy sa nebudú hanbiť za reč, za kroj, za svojich rodičov. Pýcha plodí módu, móda plodí nespokojnosť a u mnohých nemravnosť, nespokojnosť plodí nešťastie a zkázu jak telesnú tak duševnú a táto otvára bránu všetkým nerestiam a neprávostiam.

Kostolné sviece,

pravé voskové, polvoskové,
stearinové hladké i krášlené,
stĺpky, sviečky obetné a stromkové,
sviečky stearinové a parafínové tabulové.
vozové lampášové,
všetky druhy voskového zbožia,
tiež perník struhací,
a jemný zákuskový,
doporučuje najodbornejší zuuod kontinentu, firmy.

V. Zbořil a syn

první moravská továrna na voskové zbožie a perník.
v Bystřici pod Hostýnem (Morava.)
Založeno r. 1858.
Odborné vysvedčenie z L'ublane, Maria Cell, Ml Boleslavi, Paríže Dojenu Côte d' Or, Litomeric Prahy atď.

Mnoho šrotu

môže si lacno zaopatriť každý rolník u
F. Kúcky.
V Skalici potočná ulica.
Šrotojem s benzinovým motorem.

Škrydlicou krytý dom i s podzemkom,
veľmi spôsobný a dobre zariadený pre hospodárov je následkom odcestovania na predaj.
v Búr. Sv. Juri
Príležitostne predá sa dom osobytne.
Bližšie dozvedeť sa v redakcii tohoto časopisu.

Nahrobné kríže

pre naších milích v Pánu zosnulých predáva za mierné ceny v pekné úprave a trvalom zlatený aj s kamenom od 13 až do 60 Korun u

Rudolfa Detony

Cenníky

Staré sa tiež pravým zlatom a striebrom obnovujú.
Tiež za veľmi ľavné ceny u

v Uh. Skalici.

zdarma!

Jediná dielna na Morave pre výrobu huslí!

Mydlo „Palacký“
je najlepší český výrobek.
Práca labká účinok překvapujúci!
Prádlo biele ako sňah!
Ján Vilímek,
továreň na mydla V LIPNÍKU. nad Bečvou. (Morava).

PÁNI HOSPODÁRI!

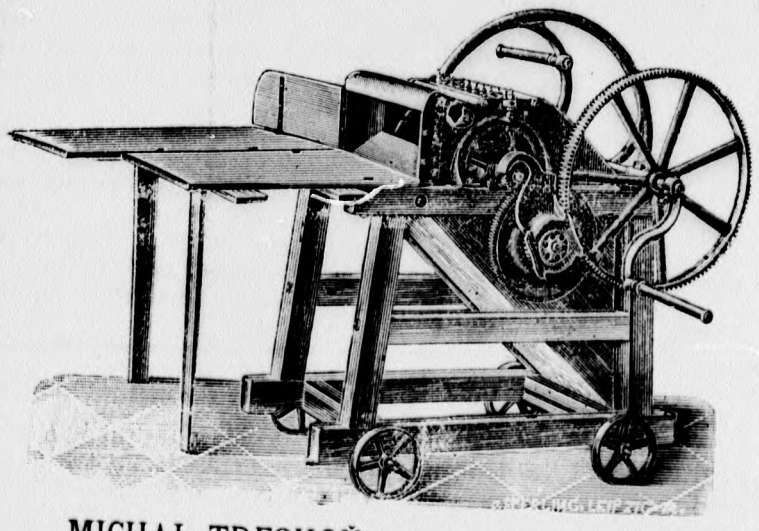

Netreba vám viacej hospodárske stroje z cudziny alebo od firiem nám nepriateľských drahšie kupovať, lebo moje výrobky dosiahly značnej dokonálosti. Odporučam svoje najnovšie:

Mlátačky

s oceľovými guličkovými ložiskami, ktoré idú o polovicu lahšie, než ktorékoľvek iné

Ženiťáre dľa najnovších modellov. Zlepšené **rajtáre.** Výborné **sečkovice** amerikánského a anglického systému. **Triery. Struhadlá na burgiňu. Šrotovníky** na zrno. **Stroje na siatie. Pluhy a brány. Stroje na rezanie kapusty. Mačkadlá na syr, borievky a hlinu. Železné mangle na prádlo, decimálne váhy a stroje na lámanie stromovej kôry pre garbiarov.**

Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franco.

MICHAL TRESKOŇ, fabrikant hospodárskych strojov V BYTČI (**Nagy Bittse.**)

Zodpovedný redaktor: Dr. Pavel Blaho. Majiteľ a vydavateľ Jozef Teslík. Tlačou vlastnou.